

Heerlen

Raadsinformatiebrief

Heerlen,
1 juli 2025

Documentnummer
425639

Onderwerp

Motie 335 inzake bezuinigingen kabinet Schoof op onderwijs, cultuur en sport

Inleiding/aanleiding

Tijdens de gemeenteraad van november 2024 is er een motie aangenomen met betrekking tot de aangekondigde landelijke bezuinigingen van kabinet Schoof op onderwijs, cultuur en sport. Hierin is verzocht om de zorgen van de gemeenteraad over te brengen aan het kabinet, en om in kaart te brengen wat de gevolgen zijn, waaronder de financiële gevolgen, van deze rijksbezuinigingen binnen onze gemeente zijn.

Landelijke context

In oktober 2024 zijn door het kabinet Schoof diverse landelijke bezuinigingen aangekondigd op het gebied van sport, cultuur en onderwijs. Deze maatregelen hebben ook lokaal merkbare gevolgen. Zo worden er vanaf 2026 forse kortingen doorgevoerd op de BOSA- regeling voor sportaccommodaties, worden financiële middelen voor kansengelijkheid in het onderwijs geschrapt en wordt de bekostiging van cultuurprojecten deels terugschroefd.

De eerder geplande btw-verhoging op sport, cultuur en media zijn definitief van tafel, maar in de Voorjaarsnota 2025 heeft het kabinet bezuinigingen aangekondigd op o.a.:

- het onderwijsbudget (waaronder het schrappen van de groeirimte in het mbo en het beëindigen van diverse stimuleringsregelingen);
- cultuureducatie en regelingen voor cultureel ondernemerschap;
- sportsubsidies, zoals de BOSA-regeling, die per 2026 wordt afgeschaft.

Inmiddels is door het kabinet een brief gestuurd aan de Tweede Kamer, waarin wordt vermeld of (en zo ja: hoe) de Specifieke Uitkeringen (SPUK) worden omgezet naar een andere financieringsvorm van het rijk. Ook is in de brief aan de Tweede Kamer vermeld op welke SPUK's een budgetkorting van 10% wordt toegepast. De brief aan de Tweede Kamer kunt u raadplegen via deze link:

[Kamerbrief uitkomst omzetting specifieke uitkeringen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

In het begrotingsproces zullen we u informeren over de consequenties van deze veranderingen en bezuinigingen.

Lokale context

Cultuur

Op vlak van cultuur heeft het kabinet besloten om structureel meer dan 10 miljoen euro te bezuinigen op cultuursubsidies. Deze bezuinigingen treffen met name regelingen op het gebied van cultureel ondernemerschap, cultuureducatie en erfgoed: Subsidies die bedoeld zijn om ondernemerschap binnen de culturele sector te stimuleren, worden verminderd. Regelingen gericht op cultuureducatie, met name via het primair onderwijs, worden vanaf 2029 gekort. Bezuinigingen worden doorgevoerd op duurzame leningen bij het Nationaal Restauratiefonds en op de zogenoemde 'woonhuisregeling' voor particuliere eigenaren van rijksmonumenten met een woonfunctie. De culturele basisinfrastructuur (BIS) en de rijkscultuurfondsen blijven vooralsnog gespaard.

Hoewel de schrapping van de btw-verhoging op cultuurinstellingen brede opluchting heeft gebracht binnen onze gemeente, blijven er zorgen bestaan over de resterende bezuinigingen. Culturele instellingen in Heerlen maken deels gebruik van rijksregelingen die nu onder druk staan. Deze partijen opereren veelal met beperkte marges. Wanneer bezuinigingen op cultuur daadwerkelijk worden doorgevoerd, kan dit op termijn gevolgen hebben voor deelname aan cultuur, met name onder jongeren en kwetsbare huishoudens. Om die reden zullen we de ontwikkelingen nauwlettend monitoren en in dialoog blijven met lokale instellingen.

Onderwijs

We hebben gehoor gegeven aan de oproep van uw raad om onze zorgen over te brengen aan het kabinet en de Tweede Kamer over de bezuinigingen op onderwijs, met name waar deze de kansenongelijkheid van kinderen vergroten. Dit hebben we gedaan door in te stemmen met een motie bij de VNG, die hierdoor het mandaat heeft om de belangen van de gemeenten te behartigen in een poging om de bezuinigingen terug te draaien. Daarnaast hebben we een brief gestuurd aan de relevante vaste Kamercommissies over de financieringsmethodiek van speciaal onderwijs, die voor Parkstad structureel tot een groot financieringstekort leidt. Dit hebben we gedaan namens gemeenten en onderwijspartners in Parkstad uit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs. De brief hierover treft u aan in bijlage.

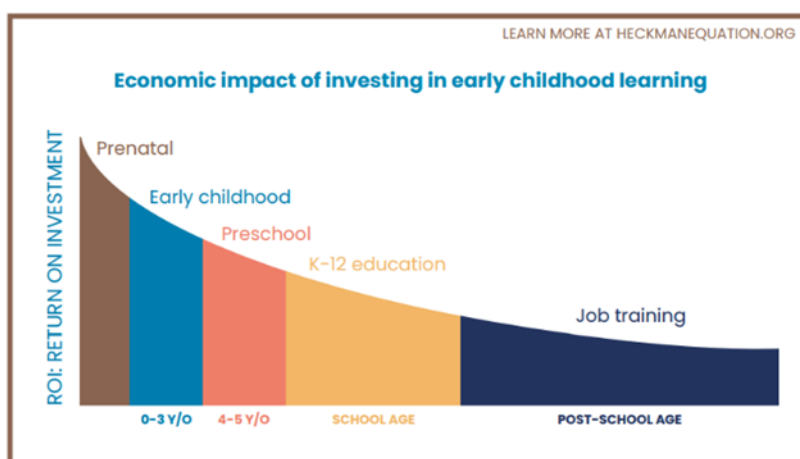
Voor onderwijs ontvangen we uit het rijk vier Specifieke Uitkeringen (SPUK), waarbij voor alle uitkeringen besloten is tot een budgetkorting van 10% met ingang van 2026. Bijgaand treft u een overzicht van de toekomst van deze vier budgetten, gebaseerd op een brief aan de Tweede Kamer. [link naar Kamerbrief](#)

SPUK	Financieringsvorm in de toekomst	Budgetkorting per 2026?
Volwassenen educatie (regio Zuid-Limburg)	SPUK behouden in 2026, BFU per 2027	10% korting op SPUK
RMC's	SPUK behouden	10% korting op SPUK
Regionaal programma	SPUK behouden	10% korting op SPUK
Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid	SPUK behouden in 2026, BFU per 2027	10% korting op SPUK

De SPUK van het regionale budget voor het volwassenenonderwijs in de basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) wordt per 2027 een Bijzondere Fondsen Uitkering. We lopen geen financieel risico omdat het contract en de subsidieregeling afhankelijk zijn gemaakt van het rijksbudget, maar het betekent wel dat er minder deelnemers kunnen meedoen aan het volwassenenonderwijs.

De Specifieke Uitkeringen voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC voor leer- en kwalificatieplicht, en voor het Regionaal Programma Onderwijs blijven een SPUK. Deze twee financieringsstromen worden onderdeel van de nieuwe Wet van School naar Duurzaam Werk. Omdat bij de nieuwe wet de leeftijdsgrens wordt verruimd (van 16 tot 23 jaar naar 16 tot 27 jaar), krijgen we vanaf 2026 wel een hoger bedrag. Het bedrag dat we gaan ontvangen wordt pas duidelijk bij vaststelling van de wet later dit jaar.

De lagere SPUK voor het lokale Onderwijsachterstandenbeleid/VVE betekent dat we keuzes moeten maken. Uw college is van mening dat we moeten blijven kiezen voor preventie van achterstanden bij kinderen en het aanbod moeten behouden. Professor James J. Heckman, econoom en Nobelprijswinnaar, heeft in 2012 op basis van uitgebreid onderzoek aan de Universiteit van Chicago geconcludeerd dat investeren in de eerste levensjaren van een kind cruciaal zijn. Investerings in deze periode leveren de grootste winst op voor individu en maatschappij. Zo helpen we om de instroom in de jeugdzorg en het curatieve domein te verminderen, net als het beroep op sociale voorzieningen later.

Sport

Verschillende landelijke specifieke uitkeringen worden in 2026 omgezet in andersoortige uitgaven gericht op het verminderen van administratieve- en controlelasten. Dat betekent voor Sport en Cultuur onder andere dat de Brede Regeling Combinatiefuncties, die wordt ingezet ter bevordering van sport- en cultuurdeelname, met 10% zal worden gekort.

Vanaf 2026 wordt de jaarlijkse subsidie voor de regeling Bouw en Onderhoud van Sportaccommodaties (BOSA) aanzienlijk verlaagd, met verdere afnames in de daaropvolgende jaren. Deze regeling ondersteunt sportverenigingen bij verduurzaming en onderhoud van accommodaties. Vanaf 2025 kunnen verenigingen ook gebruikmaken van de DUMAVA-regeling (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed) die eveneens gericht is op verduurzaming van maatschappelijke accommodaties, waaronder sportvoorzieningen. Alle sportverenigingen zijn inmiddels op de hoogte gesteld van de gewijzigde subsidieregeling.

Daarnaast werkt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) samen met andere ministeries aan alternatieven stimuleringsmaatregelen om de verduurzaming van sportaccommodaties te bevorderen.

De voorgenomen BTW verhoging op sportactiviteiten gaat niet door, waardoor hier geen extra lastenverzwaring voor sportverenigingen zal plaatsvinden.

Wij blijven de ontwikkelingen nauwlettend volgen met betrekking tot nieuwe inzichten of maatregelen die van belang zijn voor onze gemeente en haar sportverenigingen.

Kernthema:

Onderwijs, cultuur en sport

Bijlagen

1. Brief aan commissie VWS, Onderwijs en Financiën.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de secretaris a.i.,

drs. R. Wever

drs. R. van Wuijtswinkel